

Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestys

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman palautetiivistelmä 13.1.2025

Sisällys

1. Elenia Verkko Oyj (3001882-6).....	1
2. Fingrid.....	2
3. Pirkanmaan maakuntamuseo	3
4. Telia Towers Finland Oy.....	5
5. Suomen erillisverkot Oy.....	5
6. Pirkanmaan liitto.....	5

1. Elenia Verkko Oyj (3001882-6)

Hämeenkyrön kunnanhallitus on 16.09.2024 tehnyt päätöksen Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestyksen uudistamisesta mm. uuden rakentamislain johdosta ja päättänyt asettaa rakennusjärjestyksen uusimista koskevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville.

Elenia Verkko Oyj (jäljempänä "Elenia") kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja esittää jäljempänä alkuvaiheen ehdotuksensa rakennusjärjestyksen uudistamista koskien.

Elenia on Suomen toiseksi suurin verkkopalveluyhtiö, joka toimii sadan kunnan alueella Kanta- ja Päijät-Hämeessä, Pirkanmaalla, Keski-Suomessa sekä Etelä- ja Pohjois-Pohjanmaalla. Jakeluverkkoyhtiönä Elenia rakentaa sähköverkkoa ja -liittymiä sekä huolehtii sähköverkon toimivuudesta sähkömarkkinalain mukaisesti.

Elenia pitää tärkeänä, että uuteen rakennusjärjestykseen kirjataan mahdollisimman selkeät tulkintalinjat koskien sähköverkkoon kuuluvien rakennusten ja rakennelmien luvanvaraisuutta. Selkeä pääsääntö tulee edelleen olla, että tavanomaisilta muuntamorakennuksilta, pylväs- ja kaappirakennelmilta ei edellytetä rakentamislupaa. Koska rakentamislain 42 § sisältää harkinnanvaraisia kriteereitä rakentamisluvan edellyttämiselle, on toimijoiden tasapuolisen kohtelun ja johdonmukaisen, ennakoitavan tulkintalinjan varmistamiseksi tärkeää kirjata rakennusjärjestykseen kaupungin tulkintalinjat harkinnanvaraisten kriteerien soveltamiseen.

Tavanomaiset muuntamorakennukset ja jakeluverkon pylväs- ja kaappirakennelmat tulisi koko kunnan alueella katsoa vähäisiksi rakentamishankkeiksi, joilta ei siten pääsääntöisesti edellytetä rakentamislupaa. Tulkinta on yhtenevä rakentamislain 131 §:n kanssa, jonka esitöiden mukaan vähäisiä laitteita ja rakennelmia olisivat esimerkiksi muuntamo ja jakeluverkon pylväs. Vastaavasti rakennusjärjestyksessä on syytä linjata, että tavanomaiset, maisemaan sopeutuvat muuntamot eivät pääsääntöisesti ole rakentamislain 42 §:n 1 mom. 8-kohdassa tarkoitettuja erityistä toimintaa varten rakennettavia alueita, josta aiheutuu vaikutuksia ympäröivän alueen käytölle, eikä niiltä ole tarpeen edellyttää rakentamislupaa myöskään mainitun pykälän 2 mom. mukaisten alueidenkäytöllisten tai maisemavaikutusten perusteella.

Rakentamislain 42 § 2 mom. mukaan uuden rakennuskohteen rakentamiselta voidaan edellyttää rakentamislupaa myös, jos rakentaminen edellyttää viranomaisvalvontaa olennaisten teknisten vaatimusten toteutumisen varmistamiseksi tai rakennusvalvonnan on tarpeen valvoa rakennuskohteen rakentamista yleisen edun kannalta.

Sähköverkkorakentamisessa noudatetaan aina sähköturvallisuuslakia ja siihen liittyviä asetuksia pakottavana sääntelynä. Sähköturvallisuuslain mukainen valvontatoimivalta on sähköturvallisuusviranomaisella. Näin ollen kunnan rakennusvalvonnan ei ole tarpeen edellyttää rakentamislupaa RakL 42 § 2 mom. nojalla myöskään sähköturvallisuuteen liittyviä vaatimuksia koskevana ennakkovalvontana. Toimijoiden tasapuolisen kohtelun ja johdonmukaisen, ennakoitavan tulkintalinjan varmistamiseksi Elenia pitää tämän seikan kirjaamista rakennusjärjestykseen tärkeänä.

Kunnalla voi tapauskohtaisesti olla intressi ohjata sähköverkkorakentamiseen liittyviä teknisiä yksityiskohtia, kuten rakentamisen korkovaatimuksia. Mikäli kunnalla on tiedossa esimerkiksi muuntamoiden rakentamiseen tietty korkolinjaus, Elenia pitää hyvänä sen kirjaamista rakennusjärjestykseen. Teknisiä yksityiskohtia, kuten tapauskohtaisia korkovaatimuksia koskeva ohjaus voidaan kuitenkin pääsääntöisesti toteuttaa rakennusvalvonnan toimesta yleisenä ohjauksena ja neuvontana. Elenian toiveena ovat tasapuoliset ja selkeät käytännöt, jotka aidosti sujuvoittavat luvitusta.

Elenia toteaa lopuksi, että rakentamisen luvanvaraisuuskynnyksen muuttuessa on toiminnanharjoittajan oikeussuojan näkökulmasta tärkeää, että rakennusvalvonnan neuvontaa ja ohjausta on saatavissa oikea-aikaisesti.

Elenialla ei ole valmistelun tässä vaiheessa muuta lausuttavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Elenia pyytää saada rakennusjärjestysluonnoksen tiedoksi mahdollista lausumista varten luonnoksen nähtäville asettamisen yhteydessä.

Tampereella 06.11.2024

2. Fingrid

Kiitämme yhteydenotosta ja lausumme seuraavaa:

Seuraavassa on lueteltu Fingridin näkökulmasta keskeisiä rakentamiseen liittyviä asioita, joita voidaan kunnan oman harkinnan mukaan kirjata rakennusjärjestykseen:

- Alueita ei saa suunnitella sellaiseksi, että ne olisivat ristiriidassa Fingrid Oyj:lle lunastetun käyttöoikeuden supistuksen tai yleisten turvallisuusmääräysten kanssa.
- Voimajohtoalueella tapahtuva toiminta ei saa ristiriidassa sähköturvallisuuden kanssa eikä toiminta voi aiheuttaa vaaraa voimajohdon tai sähköaseman käytölle ja kunnossa pysymiselle.
- Voimajohtoalueelle ei voida sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia ilman erityistä lupaa. Em. rakenteet tai laitteet eivät pääsääntöisesti saa olla yli kaksi metriä korkeita.
- Rakennusrajoitusalue koskee maanpäällisiä ja maanalaisia rakennuksia.
- Fingridin lupa tulee pyytää myös johtoalueen läheisyydessä sijaitsevien nykyisten toimintojen muutoksille.
- Korkeiden rakenteiden rakentamista on tarpeen rajoittaa myös johtoalueen ulkopuolella, jos ne voivat kaatuessaan osua voimajohtoihin.
- Fingridin lupa vaativia rakenteita ja rakennelmia voimajohdon läheisyydessä ovat

esimerkiksi pylväät, autokatokset, tiet, lipputangot, aidat, valaisimet, trampoliinit ja johdot. Voimajohtoalue ei sovellu varastointiin eikä lastaukseen.

- Pysäköintialueet on osoitettava mahdollisuuksien mukaan ensisijaisesti johtoalueen ulkopuolelle. Pysäköintialueen sijoittamiseen voimajohtoalueelle tulee pyytää Fingridin lupa. Mikäli Fingrid toteaa alueen pysäköintiin soveltuvaksi, toiminnan harjoittajan tulee tehdä pysäköintialueesta Fingridin kanssa yksityisoikeudellinen sopimus.
- Voimajohtoalueella ja sen läheisyydessä on rajoitettu maanmuokkausta ja läjittämistä turvallisuussyistä.
- Voimajohtoaukealle voidaan istuttaa ainoastaan puita tai pensaita, joiden luontainen kasvukorkeus ei ylitä 4 metriä. Myös reunavyöhykkeillä puuston kasvua rajoitetaan.
- Johtoalueen maapohja ja puusto ovat maanomistajien omaisuutta. Johdon omistajalla on oikeus pitää voimajohtonsa kyseisellä alueella ja oikeus ylläpitää ja huoltaa sitä.
- Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

Voimajohdon rajoituksia maankäytölle käsitellään Fingridin julkaisemassa oppaassa Ohje voimajohtojen huomioon ottamiseen yleis- ja asemakaavoituksessa sekä maakäytön suunnittelussa, joka on ladattavissa Fingridin Internet-sivuilla https://www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/voimajohtoalueiden_hyodyntaminen/ohjeita-kaavoittaja

Yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnon mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

3. Pirkanmaan maakuntamuseo

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitusta suunnitelmasta. Hämeenkyrön kunnan voimassa oleva rakennusjärjestys on vuodelta 2013. Uudistamisen tavoitteena on muuttaa rakennusjärjestystä vastaamaan uuden rakentamislain (751/2023) vaatimuksia. Tutustuttuaan hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan (OAS) alueellinen vastuumuseo toteaa seuraavaa.

Hämeenkyrössä on rikas ja monipuolinen kulttuuriympäristö, jonka ominaispiirteitä tulee vaalia. Nykyinen rakennusjärjestys huomioi kulttuuriympäristön arvot suhteellisen hyvin. Ajallisesti kerroksellinen ympäristö luo pohjaa kuntalaisten identiteetille ja kunnan vetovoimalle. Tämä tulee ottaa huomioon kunnan rakennusjärjestyksessä myös tulevaisuudessa. OAS:n mukaan Hämeenkyrössä ehdotusta uudeksi rakennusjärjestykseksi laaditaan Kuntaliiton ohjeistuksen sekä nykyisen rakennusjärjestyksen pohjalta, mitä alueellinen vastuumuseo pitää onnistuneena ratkaisuna. Pirkanmaan maakuntamuseo on mainittu OAS:ssa asianmukaisesti yhtenä hankkeen osallisista.

Hämeenkyrössä on lukuisia tunnistettuja valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti merkittäviä rakennetun ympäristön ja maiseman arvoalueita ja -kohteita sekä rikasta ja monipuolista arkeologista kulttuuriperintöä. Kaikilla kunnan alueilla ei ole kulttuuriympäristön arvojen osalta ajantasaista asema- tai yleiskaavaa, joka ohjaisi kulttuuriympäristön arvojen

huomioimista maankäyttö- ja rakennushankkeissa. Mahdollinen kaavojen vanhentuneisuus tai puutteellisuus kulttuuriympäristöä koskevien merkintöjen osalta olisi siksi hyvä ilmetä rakennusjärjestyksestä. Lisäksi rakennusjärjestyksen ohjauksen avulla on tärkeä varmistaa, että rakennushankkeita koskevat suunnitelmat ja ratkaisut perustuvat riittävään tietoon alueen kulttuuriympäristön arvoista, ja että nämä arvot huomioidaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maankäyttöä ja rakentamista ohjaavien lakien sekä muinaismuistolain vaatimusten mukaisesti.

Rakennusjärjestyksessä ja sen liitekartoilla tulisi olla tietoa Hämeenkyrön kulttuuriympäristön arvoalueista ja kohteista. Lisäksi tulisi mainita, mistä ajantasaista tietoa kulttuuriympäristön arvoista on saatavilla. Keskeisimpiä lähteitä ovat mm. kunnan karttapalvelu, Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkuna, Museoviraston Kulttuuriympäristön palveluikkuna www.kyppi.fi sekä Pirkanmaan maakuntamuseon Siiri-tietopa (siiri.tampere.fi). Vähintäänkin seuraavat kulttuuriympäristöjen arvoalueet ja kohteet tulisi rakennusjärjestyksessä tuoda esiin:

- Kiinteät muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet
- Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021)
- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009)
- Lailla suojellut rakennukset
- Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, rakennetut kulttuuriympäristöt ja kulttuurimaisemat (Pirkanmaan maakuntakaava)
- Paikallisesti arvokkaat, inventoinneissa tunnistetut ja/tai kaavalla suojellut alueet, pihapiirit ja rakennukset.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta rakennusjärjestyksessä on syytä tuoda esille, että kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kielletty. Kiinteään muinaisjäännökseen kuuluu lisäksi suoja-alue, joka on tarpeen muinaisjäännöksen säilymiseksi sekä sen laadun ja merkityksen kannalta välttämättömän tilan varaamiseksi sen ympärille (MML 1 ja 4 §). Tarvittavan suoja-alueen laajuuden arvioi museoviranomainen. Myös arkeologisen kohteen ympäristö ja maisema on pyrittävä ottamaan rakennussuunnittelussa huomioon osana arkeologista kulttuuriperintöä. Lainvastaisesta muinaisjäännökseen kajoamisesta on säädetty sanktioita. Kiinteät muinaisjäännökset ja muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet, joista osa on suojeltu kaavalla, tulee ottaa huomioon rakennus- tai muun hankkeen luvanvaraisuutta arvioitaessa.

Valtaosa kiinteistä muinaisjäännöksistä on tarkemmin rajaamattomia, joten maankäytön suunnittelu niiden läheisyydessä voi edellyttää arkeologisia tutkimuksia ennen rakentamista. Rakennuspaikan ja suojelukohteen välisen etäisyyden riittävyttä arvioi tapauskohtaisesti alueellinen vastuumuseo (Pirkanmaan maakuntamuseo). Rakentamista tai muuta maankäyttöä suunniteltaessa kiinteän muinaisjäännöksen alueelle tai läheisyyteen tulee siten aina pyytää lausunto Pirkanmaan maakuntamuseolta. Myös muun arkeologisen kulttuuriperintökohteen ollessa kyseessä tulee neuvotella suunnitelmista alueellisen vastuumuseon kanssa.

Jos rakentamisen aikana löytyy ennestään tuntematon kiinteä muinaisjäännös, on se suoraan, ilman eri toimenpiteitä tai päätöstä, rauhoitettu lain nojalla, vaikkei kohdetta ole vielä muinaisjäännösrekisterissä. Jos työhankkeen yhteydessä tavataan nokista tai punertavaa maata, kiveystä, kivi- tai tiilimuurausta, lahonnutta puuta, muita merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä tai arviolta yli 100 vuotta vanhoja esineitä, on työ kyseiseltä kohdalta heti keskeytettävä ja asiasta välittömästi ilmoitettava Pirkanmaan maakuntamuseolle (MML 14 § ja 16 §).

Rakennusjärjestyksen luonnos pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakunta museoon lausuntoa varten.

4. Telia Towers Finland Oy

Telia Towers Finland Oy on merkittävässä määrin tekemisissä kuntien maankäytön, kaavoituksen ja rakennusvalvonnan kanssa.

Telia Towers Finland Oy rakentaa ja ylläpitää matkapuhelintukiasemia. Tukiasemia hyödyntävät kaikki teleoperaattorit sekä muutkin toimijat. Telia Towersin mastot toimivat antennien sijoituspaikkoina ja laitesuojat nimensä mukaisesti laitteiden sijoituspaikkoina. Tukiasemat yhdistävät kuitukaapeli- ja langattoman tekniikan hyödyt, nopeudet ja kapasiteetin.

Telia Towers Finland Oy on yrityksenä tärkeä palvelun tuottaja kunnalle, kuntalaisille / asukkaille, kunnassa toimiville yrityksille, teollisuudelle, liikenteelle sekä palvelusektorille. Toimivat puhelin- ja datayhteydet ovat myös tärkeä turvallisuustekijä. Hyvät puhelin- ja datayhteydet mahdollistavat nykyaikaiset palvelut sekä esim. etätyöt kotoa käsin.

Nykyiset ja uudet kaava-alueet asukkaineen, yrityksineen, toimintoineen ja palveluineen tarvitsevat hyvät ja nopeat siirto- ja langattomat yhteydet. Telia Towers palvelee kuntia laajentamalla palveluaan (rakentamalla uusia tukiasemia) ja päivittämällä tukiasemiaan (masto- ja laitesuojavaihdot) tarpeen mukaan.

Telia Towers Finland Oy:n matkaviestintukiasemat tukevat olemassa olollaan ja palveluillaan alueen / alueitten toimintaa, kehitystä ja palveluita sekä näin ollen osaltaan tukevat myös kaavoituksen tavoitteiden toteutumista. Telia Towersin tukiasemat palvelevat myös kaikkia (tele)operaattoreita.

Telia Towers Finland Oy toimii kunnissa palveluja tuottavana yrityksenä, maanomistajana tai hallintaoikeuden omistajana (vuokraa / on vuokrannut kunnalta maata tukiasematoimintaa varten). Näin ollen Telia Towers on usein osallisena kaavoitusasioissa, jolloin myös kunnan rakennusjärjestyksellä on tärkeä vaikutus Telia Towersin tukiasemarakentamiseen ja tukiasemien muutosrakennustöihin (maston ja laitetilojen vaihdot yms.).

Uusissa asemakaavoissa tai asemakaavamuutoksissa Telia Towers on usein osallisena ja näin ollen tulee olla mahdollisuus vaikuttaa kaavan valmisteluun.

Telia Towers Finland Oy toivoo, että Hämeenkyrön kunta huomioi matkapuhelintukiasematarpeet (mastot ja laitesuojat = rakennelmat) kaavoitushankkeissaan, kuten myös uudessa rakennusjärjestyksessään. Näin kunta / kuntalaiset, yritykset, teollisuus, liikenne ja palvelusektori saavat tarvittavat ja nopeat viestintä- ja datayhteydet.

Tukiasemarakentamisen osalta toiveena olisi nopea ja nykyistä kevyempi, joustavampi sekä sujuvampi lupamenettely. Tarpeettomien selvitysten vähentäminen ja määräysten tason oikea asettaminen. Tavoitteena luoda turvallinen, sosiaalisesti toimiva elin- ja toimintaympäristö, ottaen huomioon kaikkien kunnassa asuvien ja toimivien tarpeet liittyen viesti-/ tele- ja datayhteyksiin.

5. Suomen erillisverkot Oy

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

6. Pirkanmaan liitto

Aineistoon tutustumisen jälkeen totean, että Pirkanmaan liitto ei anna tässä vaiheessa lausuntoa ko. aineistosta.